

Όνοματεπώνυμο:

Η Γραμματική
Μου
για τη
Γ' τάξη

Όνοματεπώνυμο:

Ο Τόνος

Η συλλαβή που προφέρεται πιο δυνατά από όλες σε μια λέξη παίρνει τόνο. Παράδειγμα: παιδικά χαμόγελα

Βάζουμε τόνο στα φωνήεντα, τα δίψηφα φωνήεντα και τους συνδυασμούς αυ και ευ και ποτέ στα σύμφωνα.

Παράδειγμα: αέρας, παίζω, εύζωνας

Οι λέξεις με μια συλλαβή δεν παίρνουν τόνο.

Παράδειγμα: φως, γη, δεν, δε, μη, τι, ποιος κτλ.

Όταν γράφουμε με κεφαλαίο δεν βάζουμε ποτέ τόνο αλλά βάζουμε πάντα διαλυτικά. Παράδειγμα: **ΔΙΑΒΑΖΩ, ΓΑΪΔΑΡΟΣ**

Εξαιρέσεις

Βάζουμε τόνο:

- ☺ στο διαζευκτικό σύνδεσμο (ή)
Θέλεις παγωτό ή σοκολάτα;
- ☺ στις λέξεις που και πως
όταν ρωτάμε (ερωτηματική πρόταση)
Πού πας;
Πώς τα πέρασες;
- ☺ όταν λέμε κάτι μέσα από την καρδιά μας,
με έμφαση (επιφωνηματική πρόταση)
Πώς μας ξέχασες έτσι!

Όνοματεπώνυμο:

Προσωπικές αντωνυμίες

Οι προσωπικές αντωνυμίες φανερώνουν τα τρία πρόσωπα του λόγου.

πρώτο πρόσωπο: **εγώ εμείς**

δεύτερο πρόσωπο: **εσύ εσείς**

τρίτο πρόσωπο: **αυτός, αυτή, αυτό
αυτοί, αυτές, αυτά**

Τις προσωπικές αντωνυμίες τις συναντάμε και με άλλες μορφές που λέγονται **αδύνατοι τύποι**:

το, τα, του, τους, της, τις, την, τον

Προσέχουμε να μην μπερδεύουμε τους αδύνατους τύπους με τα άρθρα γιατί:

Τα άρθρα συνοδεύουν ουσιαστικά.

Βλέπω τον ουρανό. (άρθρο)

Οι αντωνυμίες συνοδεύουν ρήματα.

Τον βλέπω κάθε πρωί που πάω στο σχολείο. (αντωνυμία)

Όνοματεπώνυμο:

1. Υπογραμμίζω τις προσωπικές αντωνυμίες.

- ☺ Όλοι εμείς είμαστε μια ομάδα.
- ☺ Ωραία θα ήταν να παίζαμε κρυφτό! Εσείς τι λέτε;
- ☺ Ο Μάνος και εγώ είμαστε συμμαθητές.
- ☺ Αυτοί πηγαίνουν σε άλλο σχολείο.

2. Συμπληρώνω με τους αδύνατους τύπους της προσωπικής αντωνυμίας.

σου, τους, τον

- ☺ _____ είδα την ώρα που έφευγε.
- ☺ _____ άκουσα που μιλούσαν για εσένα.
- ☺ _____ είπα να μην αργήσεις.

3. Μεταφέρω τις προτάσεις στον άλλο αριθμό.

Εγώ θα διαβάζω όλο το απόγευμα.

Αυτούς ψάχνει η αστυνομία.

Εσύ θα έρθεις στην εκδρομή;

Όνοματεπώνυμο:

Κτητικές αντωνυμίες

Κτητικές λέγονται οι αντωνυμίες που φανερώνουν σε ποιον ανήκει κάτι.

Οι κτητικές αντωνυμίες έχουν:

- ✚ δυνατούς τύπους: δικός-ή-ό μου/σου/του/μας/σας/τους
- ✚ και αδύνατους τύπους: μου, σου, του, της, μας, σας, τους

Α' πρόσωπο:	<i>δικός μου, δική μου, δικό μου</i>
	<i>δικός μας, δική μας, δικό μας</i>
Β' πρόσωπο:	<i>δικός σου, δική σου, δικό σου</i>
	<i>δικός σας, δική σας, δικό σας</i>
Γ' πρόσωπο:	<i>δικός του (της), δική του (της), δικό του (της)</i>
	<i>δικός τους, δική τους, δική τους</i>

Τα κλειδιά είναι **δικά μου**. (δυνατός τύπος)

Τα κλειδιά **μου** είναι στο τραπέζι. (αδύνατος τύπος)

Όνοματεπώνυμο:

ΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Δεικτικές λέγονται οι αντωνυμίες που τις χρησιμοποιούμε για να δείχνουμε κάτι χωρίς να το ονομάζουμε.

Αυτές είναι:

1) **Αυτός, αυτή, αυτό.** Τις χρησιμοποιούμε για να δείξουμε όσα βρίσκονται κοντά μας.

🌱 Πρόσεχε **αυτό** το σκαλοπάτι. Είναι στενό.

2) **(ε)τούτος, (ε)τούτη, (ε)τούτο.** Τις χρησιμοποιούμε για να δείξουμε όσα βρίσκονται πολύ κοντά μας.

🌱 **Τούτο** το φυτό είναι αρωματικό.

3) **Εκείνος, εκείνη, εκείνο.** Τις χρησιμοποιούμε για να δείξουμε όσα βρίσκονται μακριά μας.

🌱 **Εκείνο** το βιβλίο στο απέναντι ράφι έχει ωραία εικονογράφηση.

4) **Τέτοιος, τέτοια, τέτοιο.** Τις χρησιμοποιούμε για να δείξουμε ποιότητα.

🌱 **Τέτοιος** ευγενικός άνθρωπος ήταν και ο πατέρας του.

5) **Τόσος, τόση, τόσο.** Τις χρησιμοποιούμε για να δείξουμε ποσότητα.

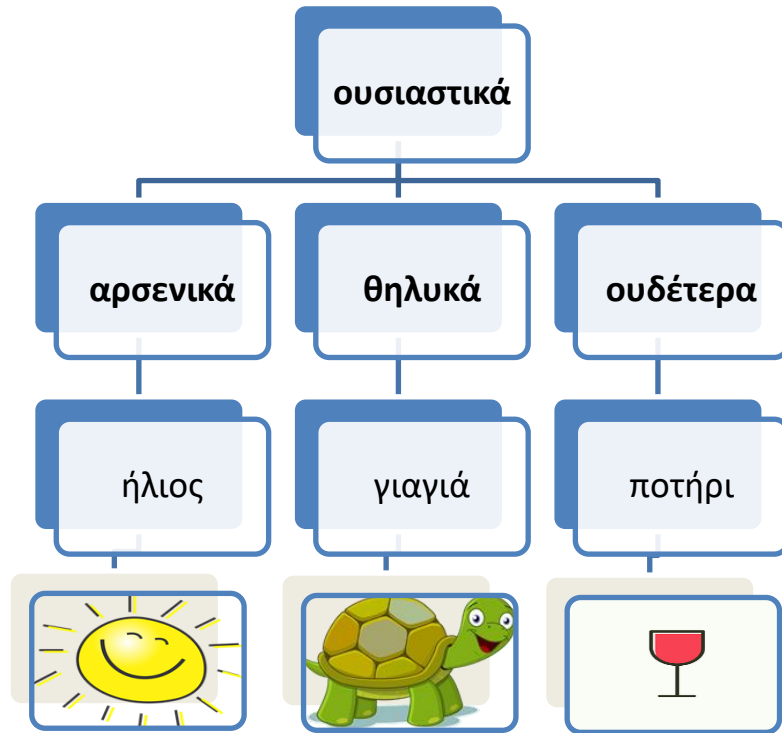
🌱 Μαζεύτηκες **τόσος** κόσμος που δεν μπορούσες να περάσεις.

Όνοματεπώνυμο:

Τα ουσιαστικά

και φανερώνουν

☞ πρόσωπο

☞ ζώο

☞ πράγμα

☞ ενέργεια

☞ κατάσταση

☞ ιδιότητα

πρόσωπο	ζώο	πράγμα	ενέργεια	κατάσταση	ιδιότητα
νοσοκόμος	σκύλος	υπολογιστής	τρέξιμο	λύπη	ευγένεια
Πέτρος	γάτα	κασετίνα	γράψιμο	χαρά	καλοσύνη

Όνοματεπώνυμο:

Τα ουσιαστικά

1. Γράφω τα παρακάτω ουσιαστικά στη στήλη που ταιριάζουν με βάση το γένος τους.

βροχή	παιδί	ήλιος	γλάρος	πατέρας	τσάντα
δέντρο	βιβλίο		πουλί	λίμνη	νύχτα
πόρτα	παππούς	πρόβλημα		ποδοσφαιριστής	

αρσενικά	θηλυκά	ουδέτερα

2. Γράφω τα άρθρα και τα ουσιαστικά στον άλλο αριθμό.

Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
ο μαθητής	
η αλεπού	
το αστέρι	
	οι οικογένειες
	οι παππούδες

Όνοματεπώνυμο:

Κύρια και κοινά ουσιαστικά

Τα ουσιαστικά, ανάλογα με τη σημασία τους, συνήθως χωρίζονται σε δύο μεγάλες **κατηγορίες**: τα **κύρια** και τα **κοινά** ουσιαστικά.

Κοινά είναι τα ουσιαστικά που δηλώνουν: πρόσωπα, ζώα, πράγματα, τόπους και αυτά που φανερώνουν μια έννοια, ενέργεια, κατάσταση ή ιδιότητα.

Κύρια είναι τα ουσιαστικά που δηλώνουν ένα όνομα προσώπου, ζώου, πράγματος (κατάστημα, κτίριο, έργο τέχνης, λογοτεχνικό έργο κ.ά.) ή τόπου, μια ημέρα, ένα μήνα ή μια γιορτή.

✓ **Τα ονόματα ανθρώπων και ζώων:**

Γιώργος Παπαδόπουλος, Ελένη Μυλωνά, Πάμπλο Πικάσο, Ρεξ.

✓ **Τα εθνικά:**

Έλληνας, Αλβανός, Ρώσος, Ηπειρώτης, Κρητικός αλλά όχι τα επίθετά τους (ελληνικός, αλβανικός, ρώσικος)

✓ **Τα ονόματα μηνών, ημερών, και γιορτών:**

Ιούλιος, Αύγουστος, Δευτέρα, Τρίτη, Χριστούγεννα, Πάσχα, Δεκαπενταύγουστος.

✓ **Τα γεωγραφικά ονόματα (πόλεων, χωριών, ποταμών, λιμνών, νησιών, γεωγραφικών διαμερισμάτων, ηπείρων κλπ:**

Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Μέτσοβο, Αξιός (ποταμός), Αλφειός (ποταμός), Μηλιές, Βόλβη (λίμνη), Λαγκαδά (λίμνη), Μακεδονία (γεωγραφικό διαμέρισμα), Ήπειρος (γεωγραφικό διαμέρισμα),

✓ **Τα θρησκευτικά ονόματα και τα συνώνυμά τους:** Χριστός, Παναγία, Πανάγαθος, Μεγαλόχαρη, Παντοδύναμος:

✓ **Τα ονόματα έργων τέχνης και λογοτεχνίας:** Παρθενώνας (μνημείο), Λευκός Πύργος (μνημείο/μουσείο), Ο Μικρός Πρίγκιπας (βιβλίο), Το παιδί και το περιστέρι (πίνακας), Μόνα Λίζα (πίνακας)

Όνοματεπώνυμο:

1. Ξαναγράψω το παρακάτω κείμενο στο **Τετράδιο Αντιγραφής**, γράφοντας όσες λέξεις πρέπει με κεφαλαίο γράμμα:

Με λένε πέτρο παπαδόπουλο. Μένω στη κέρκυρα και οι γονείς μου κατάγονται από την κρήτη. Τον αύγουστο πηγαίνω στην κρήτη, στο ηράκλειο, κοντά στον παππού μανώλη και τη γιαγιά ασημίνα. Εκεί έχω καλούς φίλους, τον δημήτρη, τον παύλο και τον νίκο. Στη παρέα μας έρχονται και δυο κορίτσια, η έλλη και η νικολέτα. Τον δεκαπενταύγουστο γίνεται μεγάλη γιορτή στην πλατεία του χωριού.

2. Χωρίζω τα παρακάτω ουσιαστικά σε **κύρια** και **κοινά**.

Μαρία, μητέρα, πύργος, Παπαδόπουλος, αγόρι, λίμνη,
Κοκκινοσκουφίτσα, βιβλίο, Πάτρα, χωριό, Γιάννενα, Αμαζόνιος,
Μακεδονία, άγαλμα

Κύρια ουσιαστικά	Κοινά ουσιαστικά

Όνοματεπώνυμο:

Κλίση αρσενικών ουσιαστικών -ος

Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
Ον.	ο	άνθρωπος	Ον.	οι	άνθρωποι
Γεν.	του	ανθρώπου	Γεν.	των	ανθρώπων
Αιτ.	τον	άνθρωπο	Αιτ.	τους	ανθρώπους
Κλητ.	-	άνθρωπε	Κλητ.	-	άνθρωποι

Κλίση Θηλυκών ουσιαστικών -α

Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
Ον.	η	θάλασσα	Ον.	οι	θάλασσες
Γεν.	της	θάλασσας	Γεν.	των	θαλασσών
Αιτ.	τη	θάλασσα	Αιτ.	τις	θάλασσες
Κλητ.	-	θάλασσα	Κλητ.	-	θάλασσες

Όνοματεπώνυμο:

Κλίση ουδέτερων ουσιαστικών

σε – ο και - ι

Τα ουδέτερα ουσιαστικά που τελειώνουν σε – ο γράφονται με
όμικρον (ο).

Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
Ον.	το	μωρό	Ον.	τα	μωρά
Γεν.	του	μωρού	Γεν.	των	μωρών
Αιτ.	το	μωρό	Αιτ.	τα	μωρά
Κλητ.	-	μωρό	Κλητ.	-	μωρά

Τα ουδέτερα ουσιαστικά που τελειώνουν σε –ι γράφονται με γιώτα
(-ι).

Εξαιρούνται και γράφονται με ύψιλον (υ) τα ουσιαστικά: **βράδυ,**
δάκρυ, δόρυ, οξύ, στάχυ.

Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
Ον.	το	παιδί	Ον.	τα	παιδιά
Γεν.	του	παιδιού	Γεν.	των	παιδιών
Αιτ.	το	παιδί	Αιτ.	τα	παιδιά
Κλητ.	-	παιδί	Κλητ.	-	παιδιά

- 1.
- 2.

Όνοματεπώνυμο:

1. Κλίνω στο *Τετράδιο Γλωσσικών Ασκήσεων* τα αρσενικά ουσιαστικά **ο έμπορος, ο δήμαρχος, η άμαξα** όπως ακριβώς στο παράδειγμα του τετραδίου.

2. Γράφω τη **γενική του ενικού και του πληθυντικού** των παρακάτω ουσιαστικών.

ονομαστική ενικού	γενική ενικού	γενική πληθυντικού
ο κήπος	του κήπου	των κήπων
ο τοίχος		
ο άνθρωπος		
ο πάγος		
ο δρόμος		
ο κυνηγός		
ο έμπορος		
ο δράκος		
η άμαξα		
η χώρα		
η μάγισσα		

Όνοματεπώνυμο:

3. Κλίνω στο *Τετράδιο Γλωσσικών Ασκήσεων* τα ουδέτερα ουσιαστικά **το δέντρο και το πουλί** όπως ακριβώς στο παράδειγμα του τετραδίου..

4. Γράφω τη **γενική του ενικού και του πληθυντικού** των παρακάτω ουσιαστικών.

ονομαστική ενικού	γενική ενικού	γενική πληθυντικού
το δέντρο	του δέντρου	των δέντρων
το άλογο		
το ζώο		
το χωριό		
το νησί		
το αστέρι		
το κουτί		
το λουλούδι		

5. Σχηματίζω φράσεις βάζοντας το δεύτερο ουσιαστικό στη γενική του ενικού.

οι ρίζες – το δέντρο

οι ρίζες του δέντρου

η αυλή - το σχολείο

οι ζωγραφιές- τα παιδιά

ο καπετάνιος- το πλοίο

το χρώμα- το σπίτι

η τάξη- το σχολείο

Όνοματεπώνυμο: _____

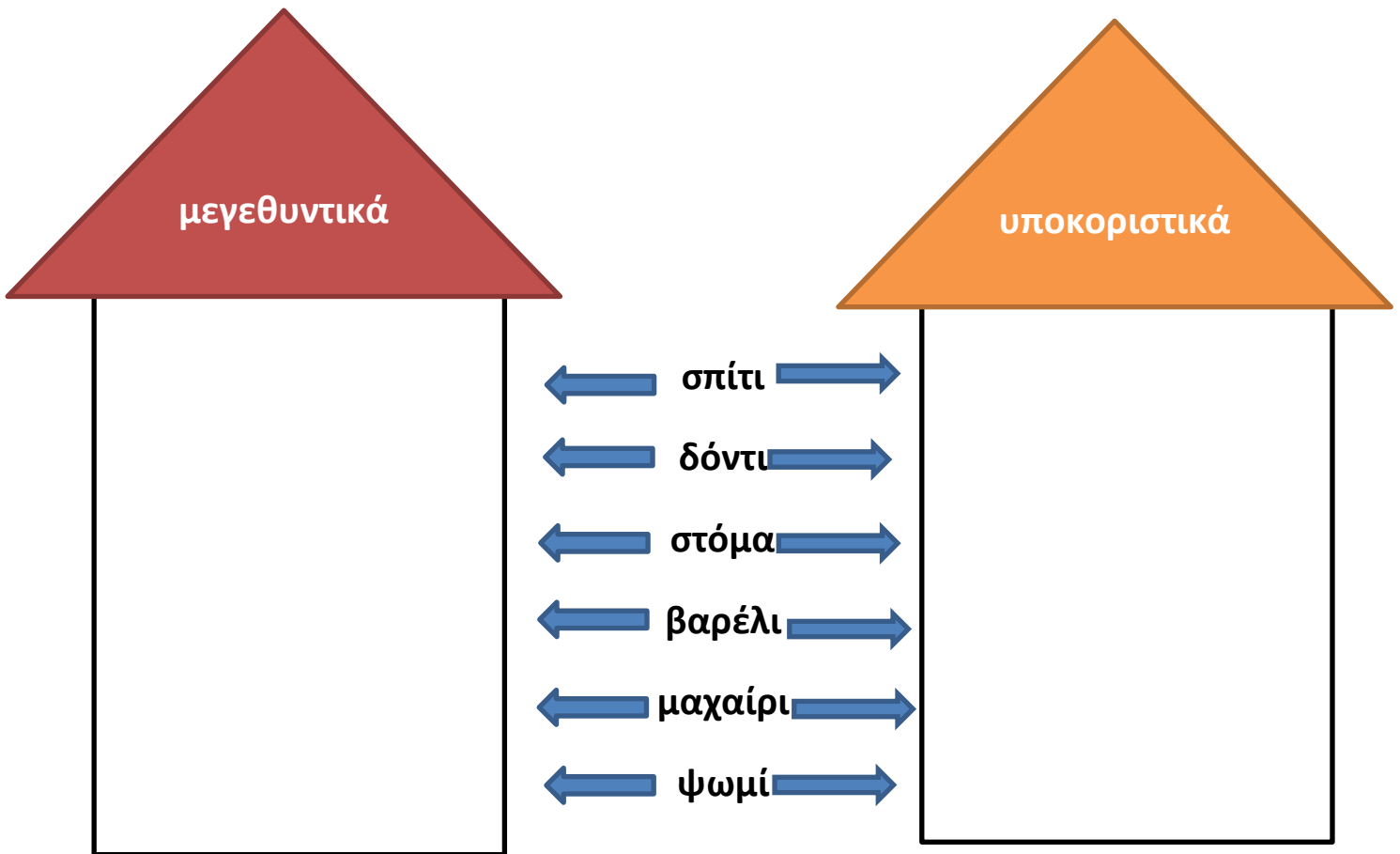
Μεγεθυντικά λέγονται τα ουσιαστικά που φανερώνουν ότι κάτι είναι μεγάλο.

κουτάλι-κουτάλα

Υποκοριστικά ή χαϊδευτικά λέγονται τα ουσιαστικά που φανερώνουν ότι κάτι είναι μικρό.

κορίτσι-κοριτσάκι

1. Γράφω τα υποκοριστικά και τα μεγαθυντικά των παρακάτω ουσιαστικών.

2. Συμπληρώνω με την κατάλληλη σύνθετη λέξη.

- Ο _____ πουλάει λαχεία.
- Ο _____ φυλάει τα δάση.
- Ο _____ πλάθει αγγεία.
- Ο _____ πουλάει κρέας.
- Ο _____ πουλάει λουλούδια (άνθη).

Όνοματεπώνυμο: _____

Τα ρήματα

Τα ρήματα φανερώνουν
ότι ένα πρόσωπο, ζώο ή
πράγμα...

κάνει κάτι

τρέχει

ή
παθαίνει κάτι

μαραίνομαι

ή
βρίσκεται σε
μια κατάσταση

κοιμάται

Όνοματεπώνυμο:

1. Υπογραμμίζουμε τα ρήματα στις παρακάτω προτάσεις.

- ☞ Κάθε πρωί η Ελένη τρώνει μια φέτα ψωμί με βούτυρο και μέλι.
- ☞ Ο πιλότος οδηγεί το αεροπλάνο.
- ☞ Κάθε βράδυ η μαμά διαβάζει ένα παραμύθι στην Ελένη.
- ☞ Ο Τάσος βουρτσίζει τα δόντια του κάθε πρωί και βράδυ.
- ☞ Η Ματίνα ονειρεύεται να γίνει μουσικός.
- ☞ Η νοσοκόμα φροντίζει τους ασθενείς.
- ☞ Κάθε απόγευμα πηγαίνουμε βόλτα μαζί με τη μαμά μου.
- ☞ Το δέντρο ξεριζώθηκε από τον αέρα.
- ☞ Ο παππούς ποτίζει τα δέντρα.
- ☞ Ο Γιάννης γελάει.
- ☞ Η Μαρίνα σηκώθηκε, ντύθηκε, έφαγε το πρωινό της και έφυγε για το σχολείο.
- ☞ Η Μαρία ακούει τα παραμύθια της γιαγιάς.
- ☞ Ο Πέτρος είναι ενθουσιασμένος γιατί θα πάει εκδρομή.
- ☞ Ο ξυλοκόπος κόβει το πεσμένο δέντρο σε μικρά ξύλα.
- ☞ Ο αέρας γύριζε τις σελίδες του βιβλίου.
- ☞ Ο μπαμπάς βάφει τον τοίχο.
- ☞ Ο Μάνος διάβασε τα μαθήματά του.
- ☞ Η γάτα μας κοιμάται ήσυχα μέσα στο καλάθι της.
- ☞ Ο Πέτρος πήγε το σκύλο μια βόλτα.
- ☞ Η γιαγιά κάθεται δίπλα στο παράθυρο.

Όνοματεπώνυμο:

2. Στο παρακάτω κείμενο υπογραμμίζω με κόκκινο χρώμα τα **ρήματα** και με πράσινο τα **ουσιαστικά**. Μετά τα γράφω στο σωστό πίνακα.

Μου αρέσει να ζωγραφίζω σπίτια, αυτοκίνητα, δέντρα, πουλιά και μεγάλα καράβια. Βάζω γύρω τους αφρισμένα κύματα, γλάρους να πετούν και δελφίνια να κολυμπούν πίσω τους. Στο τιμόνι στέκεται πάντα ο καπετάνιος.

ρήματα

ουσιαστικά

Όνοματεπώνυμο:

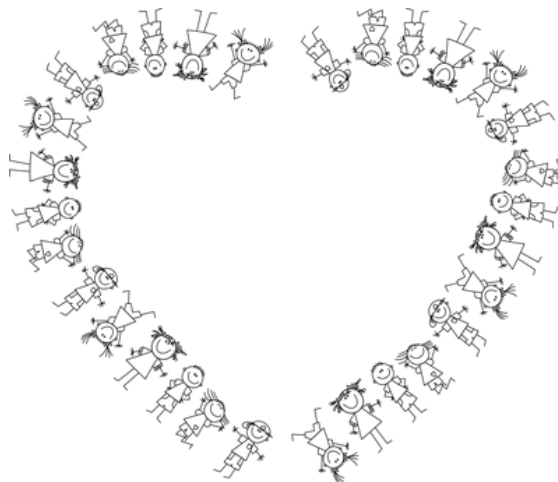

Τα βοηθητικά ρήματα έχω και είμαι

έχω
έχεις
έχει
έχουμε
έχετε
έχουν

είμαι
είσαι
είναι
είμαστε
είστε
είναι

Όνοματεπώνυμο:

Χρόνοι των ρημάτων

Ο Ενεστώτας

Ο Ενεστώτας
φανερώνει ότι
κάτι γίνεται τώρα.

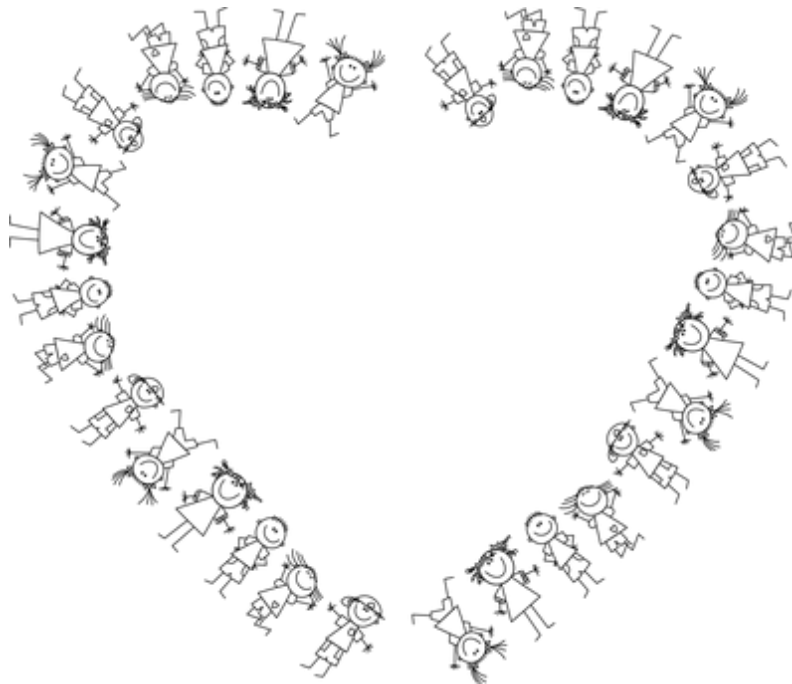
Εμείς
παρακολουθούμε
το μάθημα.

Η κυρία εξηγεί το
πρόβλημα.

Η αρκούδα
κοιμάται.

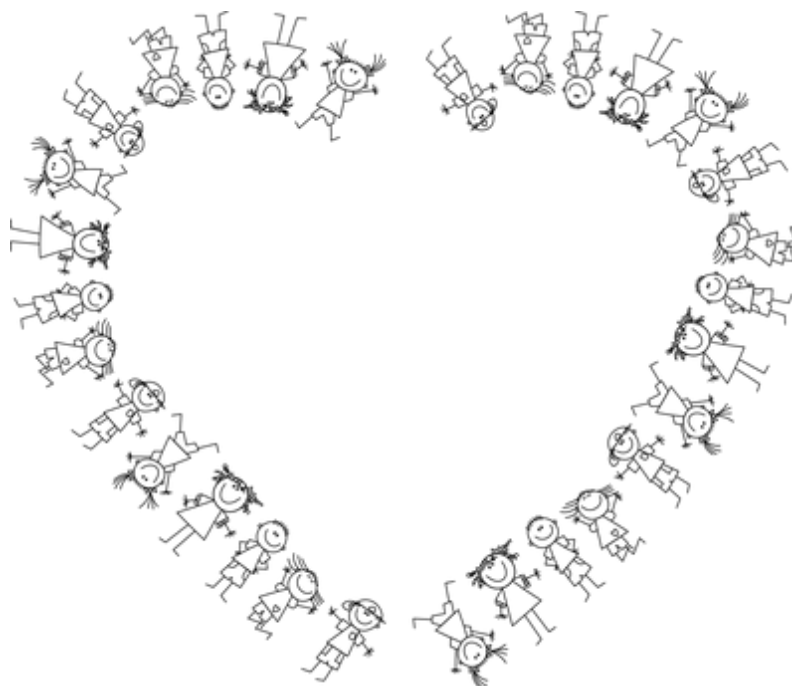

Όνοματεπώνυμο: _____

Ενεστώτας ενεργητικής και παθητικής φωνής

	Ενεργητική φωνή	Παθητική φωνή
εγώ	παίζω	κοιμάμαι
εσύ	παίζεις	κοιμάσαι
αυτός	παίζει	κοιμάται
εμείς	παίζουμε	κοιμόμαστε
εσείς	παίζετε	κοιμάστε
αυτοί	παίζουν	κοιμούνται

Όνοματεπώνυμο:

1. Κλίνω τα παρακάτω ρήματα στον ενεστώτα της ενεργητικής και της παθητικής φωνής.

	Ενεργητική φωνή	Παθητική φωνή
εγώ	τρέχω	χτενίζομαι
εσύ		
αυτός		
εμείς		
εσείς		
αυτοί		

	Ενεργητική φωνή	Παθητική φωνή
εγώ	διαβάζω	λούζομαι
εσύ		
αυτός		
εμείς		
εσείς		
αυτοί		

Με παρόμοιο τρόπο θα κλίνω ρήματα στο τετράδιο Γλωσσικών Ασκήσεων όταν μου δίνεται παρόμοια άσκηση.

Όνοματεπώνυμο:

2. Ταξινομώ τα παρακάτω ρήματα στη σωστή στήλη:

παίζω	κοιμάμαι	επισκέπτομαι	φωνάζω
σκέφτομαι	μοιράζω	ονειρεύομαι	γυρίζω
βλέπω	φαντάζομαι	ακούω	κουρεύομαι
χορεύω	χαίρομαι	γυρεύω	συμπαραστέκομαι
ελπίζω	δανείζω	λυπάμαι	συνεργάζομαι

Ρήματα που τελειώνουν σε -ω	Ρήματα που τελειώνουν σε -μαι

Όνοματεπώνυμο: _____

3. Συμπληρώνω τις καταλήξεις **-με ή -μαι** των ρημάτων του παρακάτω κειμένου.

Εμείς πλένουμε

Εγώ πλένομαι

Εγώ κάθε πρωί σηκώνομ___, πλένομ___, ντύνομ___, χτενίζομ___, παίρνω το πρωινό μου και μαζί με τον αδερφό μου ξεκινάμ___ για το σχολείο.

Βαδίζομ___ από το πεζοδρόμιο προσεχτικά. Περνάμ___ πάντα από τις διαβάσεις των πεζών. Πολλές φορές συναντάμ___ και άλλα παιδιά και ερχόμαστ___ όλοι μαζί. Φτάνομ___ στο σχολείο, χαιρετάμ___ τους δασκάλους μας και κουβεντιάζομ___ ώσπου να χτυπήσει το κουδούνι.

Μια νέα σχολική μέρα ξεκινά!

Όνοματεπώνυμο: _____

4. Συμπληρώνω τις καταλήξεις των ρημάτων του ενεργητικού και παθητικού Ενεστώτα:

- Ο αδερφός μου και εγώ κάθε πρωί πίνουμ__ γάλα και τρώμ_ μια φέτα με βούτυρο και μέλι.
- Εγώ όταν παίζ__, προσέχ__ μην πέσ__ και χτυπήσ__.
- Τον χειμώνα σκεπάζομ__ με δυο κουβέρτες.
- Μη κρύβεστ_ σε επικίνδυνες κρυψώνες, είπε η μαμά.
- Γιατί σήμερα ο σκύλος γαβγίζ__ όλη την ημέρα;
- Ο παππούς κάθετ__ στην πολυθρόνα και ξεκουράζετ__.
- Μη φοβάσ__ τα δύσκολα. Θα τα καταφέρ__ς!
- Εμείς κοιμόμαστ__ νωρίς κάθε βράδυ γιατί το πρωί πηγαίνουμ__ σχολείο.
- Ο Πέτρος και εγώ είμαστ__ φίλοι από μικροί.
- Καλημέρα. Πώς είστ__ κύριε Κώστα;
- Το μωρό κοιμάτ__. Μη μιλάτ__ - δυνατά και μη φωνάζετ__.

Όνοματεπώνυμο: _____

Ρήματα σε -ίζω

Τα ρήματα που τελειώνουν σε -ίζω γράφονται με γιώτα (ι).
Εξαιρούνται τα ρήματα: **δανείζω, δακρύζω, αθροίζω.**

1. Σχηματίζω από τις παρακάτω λέξεις παράγωγα ρήματα σε -ίζω.

φως → φωτίζω

καληνύχτα _____

βούρτσα _____

φροντίδα _____

ελπίδα _____

κέρδος _____

δάνειο _____

δάκρυ _____

άθροισμα _____

2. Κλίνω τα ρήματα ελπίζω και δανείζω στον Ενεστώτα της ενεργητικής φωνής.

	ενεργητική φωνή	παθητική φωνή
εγώ	ελπίζω	δανείζω
εσύ		
αυτός		
εμείς		
εσείς		
αυτοί		

Όνοματεπώνυμο:

Ρήματα σε -ώνω

Τα ρήματα που τελειώνουν σε -ώνω γράφονται με ωμέγα (ω).

1. Σχηματίζω από τις παρακάτω λέξεις παράγωγα ρήματα σε -ώνω.

κλειδί → κλειδώνω

βίδα _____ πάγος _____

καρφί _____ κύκλος _____

τρύπα _____ ύψος _____

όργανο _____ κρύο _____

2. Κλίνω τα ρήματα παγώνω και στρώνω στον Ενεστώτα της ενεργητικής φωνής.

	Ενεργητική φωνή Ενεστώτας	
εγώ	παγώνω	στρώνω
εσύ		
αυτός		
εμείς		
εσείς		
αυτοί		

Όνοματεπώνυμο: _____

Ρήματα σε -εύω, -αίνω

Τα ρήματα που τελειώνουν σε-εύω γράφονται με -ευ.

π.χ. γυρεύω, παλεύω, μαγειρεύω

Εξαιρούνται: κλέβω και σέβομαι

Τα ρήματα που τελειώνουν σε -αίνω γράφονται με -αι.

π.χ. ανεβαίνω, πηγαίνω, μαθαίνω

Εξαιρούνται: δένω, μένω, πλένω.

1. Βρίσκω ρήματα που ανήκουν στην ίδια οικογένεια με τα παρακάτω ουσιαστικά.

-αίνω

ανάσα	ανασαίνω
αρρώστια	_____
θερμότητα	_____
κουτσό	_____
ζέστη	_____
επιτυχία	πε_____
μάθηση	_____
συμπέρασμα	_____

-εύω

βραβείο	βραβεύω
ζήλεια	_____
χορός	_____
άγριος	_____
δουλειά	_____
φυτό	_____
κίνδυνος	_____
λατρεία	_____
προφητεία	_____
βασιλεία	_____

Όνοματεπώνυμο:

Χρόνοι του ρήματος

Ενεστώτας Παρατατικός Αόριστος

ΠΑΡΟΝ Ενεστώτας	ΠΑΡΕΛΘΟΝ Παρατατικός	ΠΑΡΕΛΘΟΝ Αόριστος
<ul style="list-style-type: none">• τι γίνεται τώρα <ul style="list-style-type: none">• παίζω• χορεύω• καθαρίζω• σταματώ	<ul style="list-style-type: none">• τι γινόταν στο παρελθόν• χθες συνέχεια <ul style="list-style-type: none">• έπαιζα• χόρευα• καθάριζα• σταματούσα	<ul style="list-style-type: none">• τι έγινε στο παρελθόν• χθες για λίγο <ul style="list-style-type: none">• έπαιξα• χόρεψα• καθάρισα• σταμάτησα

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος
<ul style="list-style-type: none">• παίζω• παίζεις• παίζει• παίζουμε• παίζετε• παίζουν	<ul style="list-style-type: none">• έπαιζα• έπαιζες• έπαιζε• παίζαμε• παίζατε• έπαιζαν	<ul style="list-style-type: none">• έπαιξα• έπαιξες• έπαιξε• παίξαμε• παίξατε• έπαιξαν

Όνοματεπώνυμο:

1. Μεταφέρω τα ρήματα από τον Ενεστώτα στον Παρατατικό και στον Αόριστο.

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος
παίζω	έπαιζα	έπαιξα
πιάνω	έπιανα	έπιασα
σκάβω	_____	_____
φτάνω	_____	_____
μαγειρεύω	_____	_____
κουβεντιάζω	_____	_____
βάζω	_____	_____
μαζεύω	_____	_____
φωνάζω	_____	_____
σκεπάζω	_____	_____

2. Συμπληρώνω τις φράσεις με τους συνδέσμους **μόλις, καθώς, χθες, αλλά.**

..... ερχόμουν, είδα τη μαμά του Μανώλη.

Έφυγα , ήρθε ο Νίκος.

..... πήγα εκδρομή στη Νάουσα.

Θα ερχόμουν στο πάρτι ήμουν άρρωστος.

Όνοματεπώνυμο: _____

Βασικοί κανόνες ορθογραφίας Αόριστου

Τα ρήματα που τελειώνουν
σε **-ώνω** σχηματίζουν τον Αόριστο σε **-ωσα**.

μεγαλώνω

μεγάλωσα

διορθώνω

διόρθωσα

κουμπώνω

κατορθώνω

ανακοινώνω

καρφώνω

Τα ρήματα που τονίζονται στην λήγουσα σχηματίζουν τον
αόριστο σε **-ήσα**.

ρωτώ

ρώτησα

συναντώ

χτυπώ

απαντώ

κουνώ

Όνοματεπώνυμο: _____

Τα ρήματα που τελειώνουν σε **-ίζω** σχηματίζουν τον Αόριστο σε **-ισα**.

σκουπίζω

σκούπισα

ποτίζω

ξεσκονίζω

ασπρίζω

φωτίζω

νανουρίζω

Όνοματεπώνυμο:

Ρήματα που προσέχω την ορθογραφία τους στον Αόριστο

Ενεστώτας	Αόριστος	Ενεστώτας	Αόριστος
ανεβαίνω κατεβαίνω μπαίνω βγαίνω πηγαίνω έρχομαι μένω φεύγω πλένω βρίσκω βλέπω	ανέβηκα κατέβηκα μπήκα βγήκα πήγα ήρθα έμεινα έφυγα έπλυνα βρήκα είδα	λέω πίνω παίρνω τρώω δακρύζω αθροίζω δανείζω στέλνω μεθώ ντύνω	είπα ήπια πήρα έφαγα δάκρυσα άθροισα δάνεισα έστειλα μέθυσα έντυσα

Όνοματεπώνυμο:

1. Μεταφέρω τα παρακάτω ρήματα από τον Ενεστώτα στον Αόριστο.

ανεβαίνω

κατεβαίνω

μπαίνω

βγαίνω

πηγαίνω

έρχομαι

μένω

φεύγω

πλένω

βρίσκω

βλέπω

λέω

πίνω

Όνοματεπώνυμο:

παίρνω

τρώω

δακρύζω

αθροίζω

δανείζω

στέλνω

μεθώ

ντύνω

Όνοματεπώνυμο:

1. Μεταφέρω τα παρακάτω ρήματα στον Παρατατικό και στον Αόριστο **στο πρόσωπο που βρίσκονται.**

Ενεστώτας

Παρατατικός

Αόριστος

παίζουμε

παίσαμε

παίξαμε

διαβάζεις

κατεβάζουμε

ανεβάζετε

μοιράζουμε

τρέχει

πέφτουν

επιστρέφω

χαλάω

Όνοματεπώνυμο:

2. Μεταφέρω τα παρακάτω ρήματα στον Αόριστο.

Ενεστώτας

Αόριστος

δακρύζω

αθροίζω

δανείζω

τρώω

κερδίζω

πηγαίνω

μπαίνω

βγαίνω

πλένω

πίνω

3. Κλίνω το ρήμα **κερδίζω** στον Ενεστώτα, Παρατατικό και Αόριστο.

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος

Όνοματεπώνυμο:

Χρόνοι του ρήματος

Ενεστώτας - Μέλλοντας Εξακολουθητικός – Μέλλοντας Στιγμιαίος

ΠΑΡΟΝ Ενεστώτας
<ul style="list-style-type: none">• τι γίνεται τώρα <ul style="list-style-type: none">• παίζω• χορεύω• καθαρίζω• σταματώ

ΜΕΛΛΟΝ Μέλλοντας Εξακολουθητικός
<ul style="list-style-type: none">• τι θα γίνεται στο μέλλον• αύριο, συνέχεια <ul style="list-style-type: none">• θα παίζω• θα χορεύω• θα καθαρίζω• θα σταματώ

ΜΕΛΛΟΝ Μέλλοντας Στιγμιαίος
<ul style="list-style-type: none">• τιθα γίνει στο μέλλον• αύριο, για λίγο <ul style="list-style-type: none">• θα παίξω• θα χορέψω• θα καθαρίσω• θασταματήσω

Ενεστώτας
<ul style="list-style-type: none">• παίζω• παίζεις• παίζει• παίζουμε• παίζετε• παίζουν

Μέλλοντας Εξακολουθητικός
<ul style="list-style-type: none">• θα παίζω• θα παίζεις• θα παίζει• θα παίζουμε• θα παίζετε• θα παίζουν

Μέλλοντας Στιγμιαίος
<ul style="list-style-type: none">• θα παίξω• θα παίξεις• θα παίξει• θα παίξουμε• θα παίξετε• θα παίξουν

Όνοματεπώνυμο: _____

1. Μεταφέρω τα παρακάτω ρήματα στον Εξακολουθητικό και Στιγμαίο Μέλλοντα στο ίδιο πρόσωπο και ίδιο αριθμό.

Ενεστώτας

**Στιγμαίος
Μέλλοντας**

**Εξακολουθητικός
Μέλλοντας**

σκάβεις

φτάνουμε

μαγειρεύει

κουβεντιάζετε

μαζεύουν

φωνάζεις

σκεπάζουμε

2. Φτιάχνω σύνθετες λέξεις.

Γράφω με μια λέξη πώς λέγεται αυτός που:

Έχει καλή τύχη:

Έχει κακή τύχη:

Έχει καλή ψυχή:

Έχει καλή καρδιά:

Έχει γαλανά μάτια:

Αγαπάει τα ζώα:

Αγαπάει τα βιβλία:

Όνοματεπώνυμο:

1. Κάνω **χρονική αντικατάσταση** τα παρακάτω ρήματα:

Ενεστώτας	διαβάζω	γράφω
Παρατατικός		
Εξακολουθητικός Μελ.		
Αόριστος		
Στιγμιαίος Μελ.		

Ενεστώτας	στολίζουν	τραγουδάτε
Παρατατικός		
Εξακολουθητικός Μελ.		
Αόριστος		
Στιγμιαίος Μελ.		

Ενεστώτας	σταματάμε	μαγειρεύει
Παρατατικός		
Εξακολουθητικός Μελ.		
Αόριστος		
Στιγμιαίος Μελ.		

Όνοματεπώνυμο:

Κάνω χρονική αντικατάσταση τα παρακάτω ρήματα:

Ενεστώτας	αρχίζω	περπατώ
Παρατατικός		
Εξακολουθητικός Μελ.		
Αόριστος		
Στιγμιαίος Μελ.		

Ενεστώτας	θερίζουμε	σηκώνετε
Παρατατικός		
Εξακολουθητικός Μελ.		
Αόριστος		
Στιγμιαίος Μελ.		

Ενεστώτας	σταματάμε	μαγειρεύει
Παρατατικός		
Εξακολουθητικός Μελ.		
Αόριστος		
Στιγμιαίος Μελ.		

Όνοματεπώνυμο:

Προστακτική

Όταν προστάζουμε, δίνουμε εντολές ή οδηγίες σε κάποιον τότε η μορφή του ρήματος λέμε ότι βρίσκεται στην Προστακτική.

Προστακτική σχηματίζουν μόνο ο Ενεστώτας και ο Αόριστος στο β' ενικό και β' πληθυντικό πρόσωπο.

Προστακτική Ενεστώτα: (εσύ) σκούπιζε, αγάπα
(εσείς) σκουπιζετε, αγαπάτε

Προστακτική Αορίστου: (εσύ) σκούπισε, αγάπησε,
(εσείς) ανακατέψτε, αγαπήστε

1. Συμπληρώνω τις παρακάτω εντολές, οδηγίες, συμβουλές στην Προστακτική Αορίστου.

Οριστική Ενεστώτα	Προστακτική Αορίστου	
	Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
ανακατεύω	ανακάτε <u>ψε</u>	ανακα <u>τέψτε</u>
απλώνω		
λύνω		
δροσι <u>ζω</u>		
στολι <u>ζω</u>		
δια <u>βάζω</u>		
τηλε <u>φωνώ</u>		
καθα <u>ρίζω</u>		
σταμα <u>τώ</u>		
πα <u>τώ</u>		

Όνοματεπώνυμο:

1. Κάνω χρονική αντικατάσταση τα παρακάτω ρήματα:

Ενεστώτας	δανείζω	ασπρίζω
Παρατατικός		
Εξακολουθητικός Μελ.		
Αόριστος		
Στιγμιαίος Μελ.		

2. Συμπληρώνω τις παρακάτω εντολές, οδηγίες, συμβουλές στην Προστακτική Αορίστου.

Οριστική Ενεστώτα	Προστακτική Αορίστου	
	Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
διαλέγω	ανακάτεψε	ανακατέψτε
καρφώνω		
διαβάζω		
σκουπίζω		
μαγειρεύω		
διορθώνω		
γράφω		
αρχίζω		
πετώ		
κόβω		

Όνοματεπώνυμο:

Το οριστικό άρθρο

Οι λεξούλες **ο, η, το, οι, τα** που μπαίνουν μπροστά από τα ουσιαστικά για να δείξουν το γένος τους λέγονται **οριστικά άρθρα**.

Ο μαθητής διαβάζει.

Οι ελέφαντες δεν ξεχνούν ποτέ όποιον έχουν συναντήσει στο παρελθόν.

Η Ελένη είναι ευγενική με όλους.

Τα άλογα τρέχουν γρήγορα.

Το μωρό παίζει στην κούνια.

Κλίση οριστικού άρθρου

Πτώσεις	Ενικός Αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
Ονομαστική	ο	η	το	οι	οι	τα
Γενική	του	της	του	των	των	των
Αιτιατική	το	τη(ν)	το	τους	τις	τα
Κλητική	-	-	-	-	-	-

Όνοματεπώνυμο:

1. Γράφω στη ίδια πτώση του άλλου αριθμού τα παρακάτω ουσιαστικά και τα άρθρα που τα συνοδεύουν.

<i>Ενικός αριθμός</i>	<i>Πληθυντικός αριθμός</i>
τον μαθητή	
η σταγόνα	
την κυρία	
	τις γιαγιάδες
τον μπαμπά	
	των κοριτσιών
του παιδιού	

Όνοματεπώνυμο:

Το αόριστο άρθρο

Οι λέξεις ένας, μια ένα που μπαίνουν μπροστά από τα ονόματα και δεν ορίζουν κάτι συγκεκριμένο (κάποιο πρόσωπο, ζώο ή πράγμα) αλλά φανερώνουν κάτι **αόριστο και γενικό** λέγονται **αόριστα άρθρα**.

Ένας μαθητής διαβάζει.

Μια κυρία μας ρώτησε που είναι το φαρμακείο.

Εκεί που προχωρούσα συνάντησα **ένα** χαριτωμένο σκυλάκι.

Κλίση αόριστου άρθρου

Πτώσεις	Ενικός Αριθμός		
Όνομαστική	ένας	μια	ένα
Γενική	ενός	μιας	ενός
Αιτιατική	ένα	μια	ένα
Κλητική	-	-	-

Το αόριστο άρθρο δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

Όνοματεπώνυμο:

1. Κυκλώνω τα αόριστα άρθρα στις παρακάτω προτάσεις:

- Πήγα μια επίσκεψη σ' ένα χωριό της Δράμας.
- Ένα αδέσποτο σκυλί γυρνούσε πεινασμένο στους δρόμους.
- Μια κυρία που στεκόταν στη στάση του λεωφορείου με ρώτησε τι ώρα είναι.
- Μια φορά και έναν καιρό ένα λιοντάρι και μια αλεπού συναντήθηκαν στο δάσος...
- Μέσα στη καλύβα ήταν μια μάγισσα που ετοίμαζε ένα μαγικό φίλτρο.
- Μια πάπια πλατσούριζε χαρούμενα στην λίμνη.
- Ας έρθει εδώ κάποιος να με βοηθήσει, είπε η κυρία.

2. Να μεταφέρεις τα ουσιαστικά μαζί με τα άρθρα τους στην αιτιατική του ενικού:

Όνομαστική ενικού

αιτιατική ενικού

ο καιρός

τον καιρό

ένας ξένος

έναν ξένο

η βρύση

ένας ψαράς

ο πάγος

ένας κύριος

η λίμνη

ένας θείος

Όνοματεπώνυμο:

Τα επίθετα

Τα επίθετα είναι τα στολίδια των ουσιαστικών.

Τα επίθετα είναι οι λέξεις που μας λένε τι λογής είναι τα ουσιαστικά.

λαμπερός
καυτός
ζεστός

όμορφη
ξεχωριστή
αξέχαστη

γελαστά
όμορφα
ευγενικά

ήλιος

μέρα

παιδιά

Τα επίθετα έχουν τρία γένη:

αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
λαμπερός	λαμπερή	λαμπερό
καυτός	καυτή	καυτό
ζεστός	ζεστή	ζεστό

Όνοματεπώνυμο:

1. Γράψε ένα επίθετο για κάθε ένα από τα παρακάτω ουσιαστικά.

βράχος

κοπέλα

σπίτι

ουρανός

δρόμος

δωμάτιο

γέφυρα

πόρτα

κήπος

ημέρα

δάσος

παιχνίδι

πάτωμα

αυτοκίνητο

λουλούδι

Όνοματεπώνυμο:

2. Ξεχωρίζω τις παρακάτω λέξεις και τις γράφω στις στήλες που ταιριάζουν.

κορίτσι, γαλάζιος, σπίτι, ουρανός, πέτρινο, ημέρα, γελαστό, ξεχωριστή, άστατος, μεταλλικό, καιρός, δοχείο

επίθετα	ουσιαστικά

3. Γράφω στα τρία γένη τα επίθετα της παραπάνω άσκησης:

Αρσενικό	Θηλυκό	ουδέτερο
γαλάζιος	γαλάζια	γαλάζιο

Όνοματεπώνυμο:

4. Ενώνω τα αντίθετα επίθετα με μια γραμμή:

σκληρός	μικρός
μεγάλος	μαλακός
βαρύς	κρύος
ζεστός	ελαφρύς
ωραίος	κακός
καλός	άσημος

5. Γράφω δίπλα στα ουσιαστικά επίθετα που ταιριάζουν:

περήφανος, χάρτινη, παιδική, πολύχρωμη, γαλανός,
φантаχτερό, κίτρινο, ελεύθερος, κίτρινη, τρελούτσικη,
ατέλειωτος, αξέχαστος

περήφανος χαρταετός

χάρτινη ουρά

φ_____ χρώμα

ατ_____ σπάγγος

γ_____ ουρανός

κ_____ μαργαρίτα

π_____ ζωγραφιά

κ_____ φεγγάρι

α_____ χορός

ε_____ άνθρωπος

π_____ χαρά

Όνοματεπώνυμο:

6. Γράφω τα επίθετα στα τρία γένη μαζί με το άρθρο τους, όπως στο παράδειγμα:

Αρσενικά	Θηλυκά	Ουδέτερα
ο πυκνός	η πυκνή	το πυκνό
ο κρύος		
ο κλειστός		
	η ωραία	
	η ζωηρή	
	η γελαστή	
		το ευχάριστο
		το αστείο

6. Υπογραμμίζω τα επίθετα στο παρακάτω κείμενο.

Οι χριστουγεννιάτικες διακοπές μας φύλαγαν για το τέλος μια φοβερή έκπληξη. Ένα πρωινό ξυπνήσαμε όλοι και αντικρίσαμε τις κάτασπρες αυλές μας. Ατέλειωτα γλέντια. Ποιος δεν έφτιαξε ένα στρουμπουλό χιονάνθρωπο, ή δεν έπαιξε χιονοπόλεμο! Το βράδυ δίπλα στο τζάκι άλλοι άκουσαν όμορφα παραμύθια από τη γιαγιά κι άλλοι έψηναν κι έτρωγαν νόστιμα κάστανα. Ο παππούς μου έψησε ζουμερά λουκάνικα.

7. Γράφω επίθετα που περιγράφουν τον φίλο ή την φίλη μου.

ευγενικός-ή

Όνοματεπώνυμο:

8. Γράφω σε κάθε πλαίσιο επίθετα που ταιριάζουν με τα παρακάτω ουσιαστικά.

<p>κτίριο</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>ταξίδι</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>παιχνίδι</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>μπλούζα</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Όνοματεπώνυμο:

9. Σου δίνεται μια λίστα με επίθετα.

	ανήσυχος	πράσινος	
	μεγάλος	ξινός	
	ήρεμος	τετράγωνος	
	γαλάζιος	ξύλινος	
	κυκλικός	πανάκριβος	
	αλμυρός	εγωιστής	
	τεράστιος	γυάλινος	
	ευγενικός	φτηνός	

Ποια από τα παρακάτω επίθετα φανερώνει...

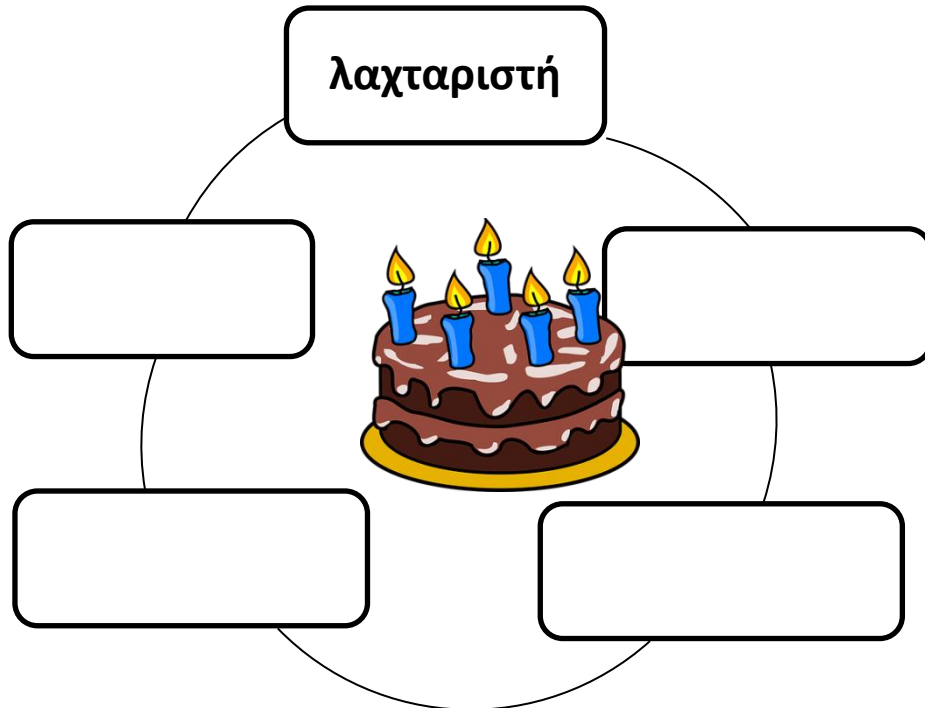
χρώμα		
μέγεθος		
γεύση		
κατάσταση (πώς νιώθει ή είναι κάποιος)		
σχήμα		
ύλη (από τι είναι φτιαγμένο κάτι)		
αξία		
χαρακτήρα		

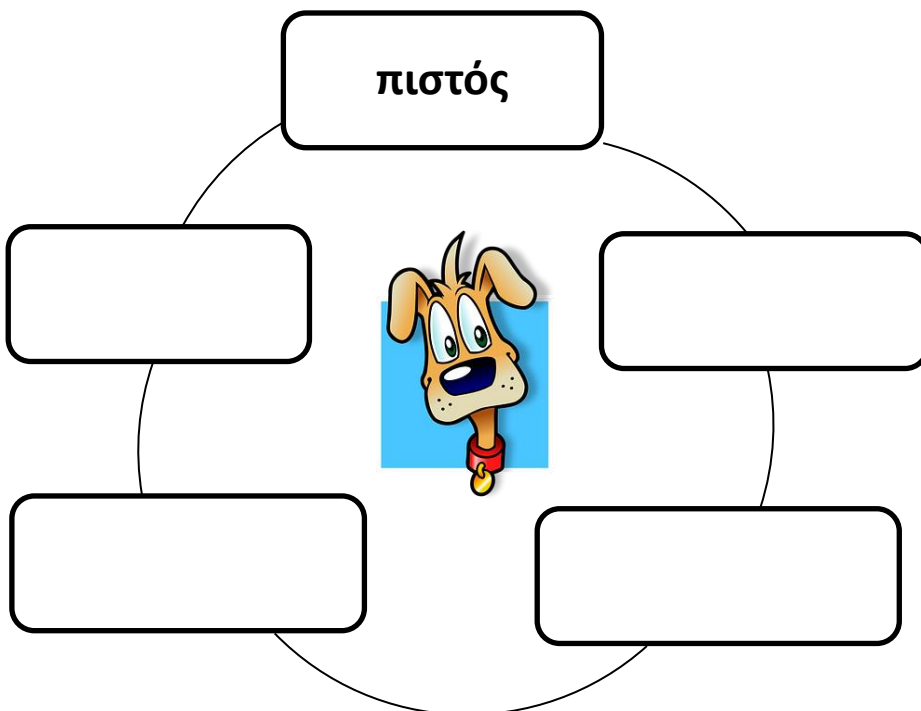
Όνοματεπώνυμο: _____

10. Βρες ταιριαστά επίθετα για την τούρτα! Πώς μπορεί να είναι μία τούρτα;

11. Βρες ταιριαστά επίθετα για τον σκύλο! Πώς μπορεί να είναι ένας σκύλος;

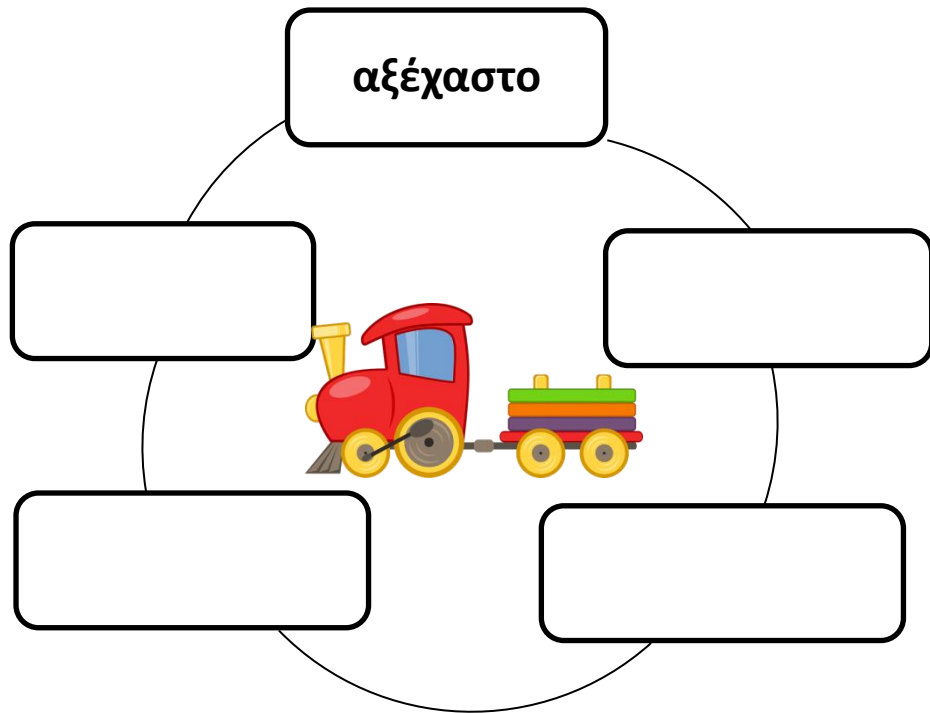

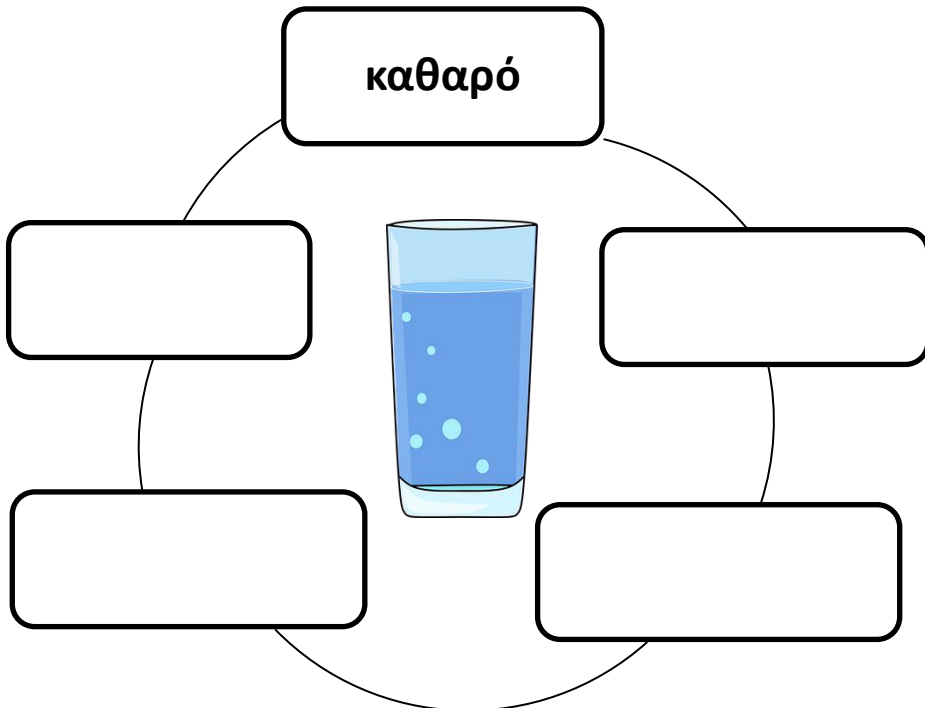
Όνοματεπώνυμο: _____

12. Βρες ταιριαστά επίθετα για ένα ταξίδι! Πώς μπορεί να είναι ;

13. Βρες ταιριαστά επίθετα για το νερό! Πώς μπορεί να είναι;

Όνοματεπώνυμο:

14. Αντιστοιχίζω το κάθε επίθετο με ένα ουσιαστικό που να ταιριάζει.

πολεμικά

στιγμή

υπέροχο

ψυχή

γρήγορο

τείχη

έξυπνος

δρόμος

κρίσιμη

καράβια

φοβερή

καΐκι

βαθυγάλανα

καταστροφή

δυσάρεστα

νέα

ανηφορικός

μάτια

παραλιακά

άνθρωπος

ευαίσθητη

θέαμα

15. Γράφω όπως στο παράδειγμα:

Είναι από τη **Ρούμελη**.

Είναι **Ρουμελιώτης**.

Είναι από τα **Γιάννενα**.

Είναι από τη **Θεσσαλονίκη**.

Είναι από τη **Χίο**.

Είναι από τις **Σπέτσες**.

Είναι από την **Κρήτη**.

Είναι _____

Είναι **Ηπειρώτης**.

Είναι _____

Είναι **Θρακιώτης**.

Είναι _____

Είναι **Πειραιώτης**.

Είναι _____

Είναι **Λαρισαίος**.

Όνοματεπώνυμο:

16. Αντιστοιχίζω το κάθε επίθετο με ένα ουσιαστικό που να ταιριάζει.

μολυβένιος

χαμόγελο

μεγαλοπρεπής

πρωινό

μόνιμη

δύναμη

απέραντη

διατροφή

πλατύ

θέληση

χειμωνιάτικο

ουρανός

υγιεινή

κατοικία

στρατιωτική

ναός

αδάμαστη

ευτυχία

εγκάρδια

πρόγονοι

σταρένιο

υποδοχή

ένδοξοι

ψωμί

17. Αντιστοιχίζω τις συνώνυμες λέξεις.

εύθυμος

ξακουστός

αλλιώτικος

θαρραλέος

ξέγνοιαστος

ανοιχτόκαρδος

απρεπής

ενάρετος

περίφημος

ήσυχος

γενναίος

γλεντζές

καλόκαρδος

διαφορετικός

σεμνός

ανέμελος

φρόνιμος

ασεβής

Όνοματεπώνυμο:

Τα επίθετα σε -ινος, -ικος,-ιμος

Τα επίθετα που τελειώνουν σε- ινος, -ιμος και -ικος γράφονται με γιώτα (ι). Εξαιρούνται τα: δανεικός, θηλυκός, διάσημος, άσχημος, έτοιμος και μερικά άλλα.

1. Σχηματίζω επίθετα που παράγονται από τα παρακάτω ουσιαστικά:

χαρτί	χάρτινος	εργάτης	εργατικός
μαλλί	_____	παιδί	_____
ξύλο	_____	φύση	_____
πέτρα	_____	αθλητής	_____
μπρούντζος	_____	περιβάλλον	_____
χαλκός	_____	κέντρο	_____
γυαλί	_____	εξοχή	_____
νόμος	νόμιμος	χρήση	_____
ωφέλεια	_____	σκοπός	_____

Όνοματεπώνυμο: _____

2. Γράφω όπως στο παράδειγμα:

Το φόρεμα είναι από βελούδο. βελούδινο φόρεμα

Η σκάλα είναι από μάρμαρο. _____

Η βελόνα είναι από ατσάλι. _____

Η κανάτα είναι από πηλό. _____

Η τσάντα είναι από δέρμα. _____

Ο τοίχος είναι από πέτρα. _____

Η ντουλάπα είναι από ξύλο. _____

Η μπλούζα είναι από μαλλί. _____

3. Γράφω τα επίθετα στα τρία γένη μαζί τα άρθρα τους.

αρσενικό

θηλυκό

ουδέτερο

ο δροσερός

η δροσερή

το δροσερό

ο τυχερός

το ορεινό

το άνετο

ο βολικός

η καθαρή

4. Γράφω τα αντίθετα.

στενός _____ πρόθυμος _____

παλιός _____ σημαντικός _____

πυκνός _____ γέρος _____

τολμηρός _____ δυνατός _____

Όνοματεπώνυμο:

Τα επίθετα σε -αίος

Τα επίθετα που τελειώνουν σε -αίος γράφονται με **άλφα γιώτα (αι)**.

ωραίος κήπος

ωραία μέρα

ωραίο λουλούδι

Εξαιρούνται: νέος, θαρραλέος

1. Γράφω στην αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού.

ο στιγμιαίος καφές

οι στιγμιαίοι καφέδες

η ωραία μέρα

το κεφαλαίο γράμμα

το τελευταίο μάθημα

η μεσαία κολόνα

του γενναίου πολεμιστή

του σπουδαίου έργου

του αρχαίου ναού

2. Συμπληρώνω τα επίθετα που λείπουν:

(γενναίος)

Ο στρατιώτης ήταν _____

(τελευταίος)

Έρθε _____ στο τρέξιμο.

(σπουδαίος)

Διάβασα ένα _____ βιβλίο.

(κεφαλαίος)

Το πρώτο γράμμα μια πρότασης γράφεται με

(αρχαίος)

Όλοι θαυμάζουν τον _____

ελληνικό πολιτισμό.

Όνοματεπώνυμο:

Αριθμητικά επίθετα

Αριθμητικά λέγονται οι λέξεις που φανερώνουν αριθμούς.

Τα απόλυτα αριθμητικά φανερώνουν ορισμένο πλήθος από πρόσωπα, ζώα, πράγματα. π.χ. **τρία** παιδιά

Τα τακτικά αριθμητικά φανερώνουν τη θέση που παίρνει κάτι σε μια σειρά από όμοια πράγματα. Π.χ. Ο Ιούνιος είναι ο **έκτος** μήνας.

1. Ξεχωρίζω τα αριθμητικά και τα βάζω όπου ταιριάζουν.

(ένας, εννιά, δεύτερος, έκτος, τέσσερις, τρεις, εικοστός, επτά, ένατος, όγδοος, δωδέκατος, δεκαέξι)

Απόλυτα

Τακτικά

Όνοματεπώνυμο: _____

ΜΕΤΟΧΕΣ

Οι λέξεις που γίνονται από ρήματα και τελειώνουν σε **-όντας** ή **-ώντας** είναι **μετοχές**. Η κατάληξη **-οντας** γράφεται με όμικρον, όταν το **-ο-** **δεν τονίζεται** και με ωμέγα **-ω**, όταν **τονίζεται**.

π.χ. τρέχοντας, κρατώντας.

1. Σχηματίζω μετοχές από τα παρακάτω ρήματα:

περπατώ _____	ανεβαίνω _____
φτιάχνω _____	μετρώ _____
μετακινώ _____	εκτελώ _____
μεταφέρω _____	βρίσκω _____
συντομεύω _____	λειτουργώ _____

2. Συμπληρώνω τα κενά των παρακάτω μετοχών με ο ή με ω και τις τονίζω:

παρουσιάζ...ντας	ανακοινών...ντας
μιλ...ντας	μπαίν...ντας
συνοδεύ...ντας	κρατ...ντας

1. Συμπληρώνω τις προτάσεις με μετοχές που τελειώνουν σε **-όντας**, **-ώντας**, όπως στο παράδειγμα:

Πέρασε από μπροστά μου, **τρέχοντας** με το άλογο. (**τρέχω**)

Έφθασαν στο σπίτι _____ από το κρύο. (**τρέμω**)

Ταλαιπωρηθήκαμε πολύ _____ από την εκδρομή. (**γυρνώ**)

Ήρθε _____ από τη χαρά του. (**πετώ**)

Όνοματεπώνυμο:

Επιφωνήματα

Επιφωνήματα λέγονται οι άκλιτες λέξεις με τις οποίες μπορούμε να εκφράσουμε τα συναισθήματά μας και να δηλώσουμε τις σκέψεις μας (τη στάση μας) για κάποια θέματα/ζητήματα. Στα επιφωνήματα βάζουμε συνήθως θαυμαστικό (!), κάποτε ερωτηματικό (;) και κάποτε αποσιωπητικά (...)

Παραδείγματα

✚ Ε! Ταξί!	Α! Τι όμορφος πίνακας!
✚ Μακάρι να ερχόταν για λίγο ...	Ε... Θέλω να σου πω...

Οι κυριότερες κατηγορίες επιρρημάτων με βάση το τι εκφράζουν κάθε φορά είναι οι παρακάτω:

1. Αβεβαιότητα:	χμ!
2. Απορία:	α! ο! μπα!
3. Άρνηση:	α μπα!
4. Έπαινο:	μπράβο! εύγε!
5. Ευχή:	μακάρι! είθε! άμποτε!
6. Θαυμασμό:	α! ο! ποπό! μπα!
7. Κάλεσμα:	ε! ω!
8. Παρακίνηση:	άιντε! άμε! αλτ! μαρς! στοπ!
9. Περίπαιγμα:	ε! ου!
10. Πόνο, λύπη:	αχ! ω! οχ! όχου! αλί! αλίμονο!
11. Στεναχώρια, αηδία:	ε! ου! ουφ! πα πα πα!
12. Χαρά:	χα, χα, χα!

Όνοματεπώνυμο:

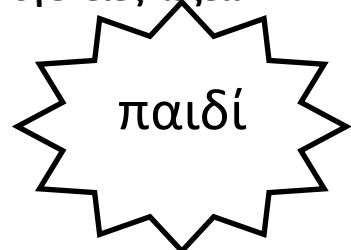
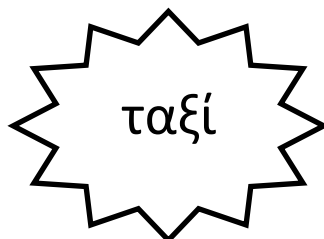
Οικογένειες λέξεων

Όλες οι λέξεις, παράγωγες και σύνθετες που σχηματίζονται από την ίδια, μητέρα λέξη λέγονται συγγενικές και αποτελούν μια οικογένεια λέξεων.

Εργασία

Να γράψεις στο Τετράδιο Γλωσσικών Ασκήσεων οικογένειες λέξεων με τις λέξεις:

Ιωάννα Παρασίδου

Όνοματεπώνυμο:

Σύνθετες λέξεις

1. Φτιάχνω σύνθετες λέξεις όπως στο παράδειγμα.

ανοιχτή + καρδιά= ανοιχτόκαρδος

γαλανός + λευκός= _____

άγρια + πάπια= _____

άγρια + χήνα= _____

άγριο + γουρούνι= _____

αγριο + λουλούδι= _____

χιόνι + νερό= _____

χιόνι + μπάλα= _____

χιόνι + άνθρωπος= _____

ξερός + τόπος= _____

μεγάλος + σώμα= _____

νύχτα + πουλί= _____

αλάτι + πιπέρι= _____

Σάββατο + Κυριακή= _____

άκρη + θάλασσα= _____

ψάρι + βάρκα= _____

κλειδί + τρύπα= _____

Όνοματεπώνυμο:

1. Φτιάχνω **σύνθετες** λέξεις με το **ξε**:

βάφω		κουράζομαι	
μακραίνω		σηκώνω	
κλειδώνω		πληρώνω	
κουφαίνω		γελώ	

2. Σχηματίζω **ρήματα** από τις παρακάτω λέξεις:

κύμα	κυματίζω	καρφί	καρφώνω
άνεμος		σίδερο	
αρχή		μπάλωμα	
αφρός		τέντα	

3. Σχηματίζω **επίθετα** από τα παρακάτω ρήματα:

-τικός		-(σ)τός	
μάχομαι	μαχητικός-ή-ό	ανοίγω	ανοιχτός-ή-ό
μαγεύω		βράζω	
προσέχω		γελώ	

Όνοματεπώνυμο:

4. Κάνω σύνθετες λέξεις από τα ζευγάρια των λέξεων.

άγριο + κασίκι

τράπουλα + χαρτιά

μπαλκόνι + πόρτα

ράδιο + φωνή

κασέτα + φωνή

έξω + εκκλησία

έξω + πόρτα

από + στάση

Όνοματεπώνυμο:

παρά + πόνος

πόνος + δόντι

ποταμός + πλοίο

έρημο + νησί

από + καλύπτω

αντί + γράφω

ξανά + τρέχω

ξανά + γράφω

ξανά + προσπαθώ

Όνοματεπώνυμο: _____

1. Γράφω τα **ουδέτερα ουσιαστικά** που παράγονται από τα παρακάτω ρήματα.

-μα

φορτώνω

φόρτωμα

διπλώνω

καρφώνω

κουρεύω

ψαρεύω

κεντώ

-σιμο

στρώνω

στρώσιμο

χάνω

φταίω

γράφω

κόβω

ράβω

-ίδι

στολίζω

στολίδι

σκουπίζω

παίζω

-ητό

βογκώ

βογκητό

παραμιλώ

ξεφωνίζω

-τήριο

ξυπνώ

ξυπνητήριο

σκαλίζω

πειράζω

-τήριο

εκπαιδεύω

εκπαιδευτήριο

γυμνάζω

δικάζω
